

עפ"ג 33918/08/14 - יריב בן זאב נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ג 33918-08-14 בן זאב נ' מדינת ישראל
תיק חיצוני: 2012/161727

בפני כב' הנשיאה דבורה ברלינר, אב"ד
כב' השופט ג'ורג' קרא, ס"נ
כב' השופט מרים סוקולוב
המערער: יריב בן זאב
נגד
המשיבה: מדינת ישראל

פסק דין

1. יריב בן זאב (להלן: "**המערער**") היה בשנת 2012 נהג אוטובוס בחברת אגד. בתאריך 17.4.12 בשעה 11:30 נהג המערער באוטובוס בכביש 1 מכיוון מערב למזרח, כאשר הגיע למחלף גנות פנה דרומה במטרה להשתלב בכביש 4. בנתיב השמאלי על כביש 4 נסעו אותה עת שני כלי רכב, האחד כלי רכב מסוג שברולט בו נסעו גרשון פולג וחיה פולג ז"ל, השני פורד שבו נהג אופיר קניאס. המערער פנה במחלף לכיוון דרום, חצה את הקו המפריד בין הנתיב בו נסע לכביש 4 ופגע בחוזקה בשני כלי הרכב שהוזכרו לעיל, קרי: הפורד והשברולט.

המערער הטיח את שני כלי הרכב ומחץ אותם על גדר ההפרדה מבטון של כביש 4. תוצאות הפגיעה היו הרוט אסון וקשות במיוחד. חיה פולג ז"ל נהרגה במקום. בעלה גרשון פולג שנסע אף הוא בשברולט נפגע קשה ונגרמו לו חתכים בקרקפת, שבר בעמוד שדרה צווארי, שברים מרובים בצלעות וקרעים בחלקים פנימיים רבים של גופו, כתוצאה מכך נזקק לאשפוז ממושך. גם לאופיר קניאס נגרמו נזקים קשים, שבר בעמוד השדרה, הוא נזקק לניתוח ואף הוא נזקק לאשפוז ממושך. למערער עצמו נגרמו נזקים קשים, המערער הועף מכסא הנהג, נגרמו לו חבלות בראשו ובגפיו (להלן: "התאונה").

2. בכתב האישום נטען כי התאונה התרחשה משום שהמערער נהג בקלות ראש וברשלנות, לא נתן תשומת לב מספקת לנעשה בדרך ואיבד שליטה על האוטובוס. אותו חוסר תשומת לב ורשלנות הם שגרמו לכך שהאוטובוס סטה שמאלה ופגע בחוזקה בכלי הרכב שהוזכרו לעיל.

3. בבית משפט קמא כפר מלכתחילה המערער בעובדות שיוחסו לו ובית המשפט החל בשמיעת הראיות. בשלב מוקדם של שמיעת הראיות חזר בו המערער מהכפירה, הודה בעובדות הנטענות בכתב האישום והורשע על סמך הודייתו.

בית משפט קמא (כב' השופטת ד' ורד) הטיל על המערער בסופו של יום את העונשים הבאים:

- א. מאסר בפועל של 10 חודשים.
- ב. מאסר מותנה לתקופה של 12 חודש.
- ג. פסילה לתקופה של 10 שנים לכלי רכב שאיננו אוטובוס.
- ד. פסילה לצמיתות לאוטובוס.
- ה. פיצוי כספי לטובת משפחתה של המנוחה בסך 15,000 ₪. פיצוי כספי לגרשון פולג בסך 10,000 ₪ ולאופיר בסך 10,000 ₪ - סה"כ 35.000 ₪.

4. על אלה עמד בית משפט קמא בגזר הדין:

- א. לענין נסיבות ביצוע העבירה, אליבא דבית משפט קמא: נסיבות התאונה הן קשות. המערער חצה את הקו המפריד בין הנתיב בו נסע לכביש 4. הנסיבות מצביעות על רשלנות של המערער בלבד. לא היתה תרומת רשלנות מצד קורבנות התאונה. מדובר בחוסר תשומת לב ואיבוד שליטה על האוטובוס ללא כל סיבה. עוד עמד בית משפט על כך שמדובר בנהג רכב ציבורי שחב חובת זהירות לא רק לנוסעיו כי אם למשתמשי הדרך האחרים החשופים לפגיעתו של כלי רכב כבד שיכול למוחצם מעל נקלה באין מגן. בשורה התחתונה סבר בית משפט קמא כי מדובר ברשלנות בדרגה בינונית גבוהה.
- ב. באשר לתוצאות התאונה - בפני בית משפט קמא העידה בתה של המנוחה אשר תיארה, בלשונו של בית משפט קמא, "בדם ליבה" את מותה של המנוחה והשבר שנגרם למשפחה כולה עקב פטירתה בטרם עת עקב התאונה הקשה.
- ג. נתון נוסף שהיה בפני בית משפט קמא הינם הנזקים שנגרמו לגרשון פולג, הבעל, כאמור מדובר בנזקים רבים בחלקי גופו השונים, הוא נזקק לאשפוז ממושך ובעקבותיו גם לטיפול פסיכולוגי ממושך.
- ד. קורבן נוסף של התאונה הוא אופיר, גם לגביו הנזקים הם קשים ביותר, עד היום הוא סובל ממגבלות.
- ה. באשר למתחם הענישה - סברה כב' השופטת קמא כי המתחם נע בין 6 חודשי מאסר ל- 30 חודשי מאסר בפועל. בשורה התחתונה כאמור הוטלו על המערער 10 חודשי מאסר בפועל.

5.

על גזר הדין של בית משפט קמא מונחים בפנינו שני ערעורים.

המערער מלין על מה שהוא סבור חומרנו של גזר הדין שהוטל עליו. המדינה סבורה כי בית משפט קמא שגה והטיל על המערער עונש שאיננו משקף לא את הנסיבות החמורות של ביצוע העבירה, לא את הנזק הכבד שנגרם ולא את מדיניות הענישה הראויה.

נתחיל בערעורו של המערער -

המוטיב המרכזי בערעור הן בהודעת הערעור הכתובה והן בערעור בפנינו הינו הנזק הכבד שנגרם למערער כתוצאה מהתאונה. ב"כ המערער מצביע על כך שהמערער למעשה הפך "שבר כלי" בעקבות התאונה. המערער היה מאושפז כשנה וחצי ונותרה לו נכות של 100% לצמיתות. קיומה של הנכות לצמיתות עולה ממסמכים שהוגשו בבית משפט קמא. המערער איבד את יכולת העבודה שלו. הוא איננו יכול להמשיך לעבוד כנהג ואף פוטר מחברת אגד, כך שכרגע אין לו מקום עבודה כלל. במילים אחרות, חייו נהרסו לחלוטין. גם אחרי שישא בעונש בתיק זה, יהא העונש אשר יהא, ספק אם יוכל לשקם את חייו.

בית משפט קמא סבר כי למערער אין נסיבות אישיות מיוחדות ובכך, לדעת הסנגור, טעה. הנזק הכבד שנגרם לו הוא בבחינת נסיבות מיוחדות וכי אלו נסיבות מיוחדות יותר ניתן להעלות על הדעת?

עוד טוען ב"כ המערער כי המערער נטל אחריות מלאה לתאונה הקשה. אומנם בתחילת הדרך ואף בפני שירות המבחן העלה את הסברה, כי היה כשל כלשהו ברכב שגרם לתאונה, אולם אין בכך כדי לכרסם ממשקל נטילת האחריות על-ידו. המערער כואב את כאבה של המשפחה וכואב את העובדה שקיפח חיי אדם. הסנגור מפנה לאמור בתסקירי שירות המבחן שהומצאו לבית משפט קמא ובדיעבד מצויים גם בפנינו. המערער סובל מתחושות דיכאון, מתקשה למצוא תקווה לשינוי או שיפור במצבו. הוא סבור כי אינו ראוי עוד לחיים מאושרים. עוד טען ב"כ המערער ואף זאת בהסתמך על האמור בתסקיר שירות המבחן, כי עבור המערער במצבו הנוכחי ריצוי מאסר יהיה קשה מנשוא. המערער עלה כ- 40 ק"ג בעקבות התאונה וניתן להתרשם ממראהו עד כמה יקשה עליו המאסר, אם יאלץ להימצא בחברת אחרים לאורך תקופת המאסר.

שירות המבחן המליץ בשורה התחתונה על עונש שירוצה בעבודות שירות והעתירה היא לקבל את המלצתו של שירות המבחן.

6.

המדינה טוענת, כאמור, כי בית משפט קמא הקל עם המערער באופן המחייב את התערבותה של ערכאת הערעור, על אלה שמה המדינה את הדגש:

בית משפט קמא שגה, לשיטתה, בקביעת מתחם הענישה. המתחם שקבע בית משפט קמא הוא מתחם רחב מאוד "המתייחס לכל תאונות הדרכים הקטלניות באשר הן". לטענת התביעה, המתחם שנקבע איננו משקף את הנסיבות הספציפיות של תיק זה. מתחם אמור לשקף את מעשה העבירה בנסיבותיו ובית משפט קמא סטה מהוראה זו כאשר קבע אותו מתחם רחב.

המדובר ברשלנות חמורה מאוד. המערער איבד שליטה על האוטובוס לכל סיבה, לא שם ליבו לדרך, נהג בקלות ראש, חצה קו הפרדה. אין מדובר בסטייה קלה בלבד או בניסיון להחזיר את האוטובוס למסלולו, אלא בסטייה חדה ולכך לא נתן בית משפט קמא משקל מספיק.

המדינה מפנה לפגיעה העוצמתית של האוטובוס בשתי המכוניות שמדובר בהן, אשר נסעו כחוק בנתיבן. המערער הוא נהג מקצועי שנוהג ברכב ציבורי וחובת הזהירות שלו על כן גדולה יותר מזו של נהג פרטי. לכל אלה לא ניתן ביטוי מספיק בעונש שהוטל על המערער.

עוד טוענת המדינה כי בית משפט קמא התחשב התחשבות יתר במצבו של המערער ובכך חטא לאינטרס הציבור.

נימוק נוסף עליו מרחיבה המדינה את הדיבור הינו מדיניות הענישה. המדינה מפנה למספר פסקי דין, מהם עולה נורמת ענישה שונה מזו שאותה אימץ בית משפט קמא בעניינו. לפיכך גם בהיבט זה מדובר בשגגה שנפלה מעם בית משפט קמא.

כללית אין התאמה בין הרטוריקה המחמירה שבה נקט בית משפט קמא לבין תרגומה לכלל מעשה, ומכאן הצורך בהתערבות.

7. דין והכרעה

שקלנו את מלוא הנימוקים שהועלו בפנינו: הן אלה שבפי התביעה, הן אלה שבפי הסנגור והן ההנמקות עליהן נשען גזר הדין. נראה לנו כי יש ממש בערעור המדינה ומכאן שאין ממש בערעורו של המערער.

דעתנו היא כי מדובר בתאונה חמורה במיוחד הן באשר לאופן התרחשותה והן באשר לנזקים הקשים מנשוא שנגרמו בעקבותיה.

באשר לנסיבות התרחשות התאונה - נוסעים להם שני כלי רכב לתומם בנתיב נסיעתם, כדת וכדין כשלפתע הם נמחצים אל קיר בטון על-ידי רכב כבד שחוצה קו מפריד וחודר לנתיב נסיעתם. מדובר בדרכים מרכזיות, כביש 1 וממנו הפניה לכביש 4 וכאמור, המערער חצה את הקו המפריד לתוך נתיב נסיעתם של שני כלי הרכב. לא היתה כל סיבה לסטייה. מקובלים עלינו דברי בית משפט קמא, כי: "נסיבות אירוע התאונה מצביעות על רשלנותו של הנאשם בבחינת חזקה המשתמעת ממהלך האירועים...". אנו מדגישים נושא זה משום שנראה כי המערער לאורך כל הדרך לא השלים עם קביעה זו. בתסקיר שירות המבחן ולאחר שהודה בבית משפט קמא, העלה בפני שירות המבחן את האפשרות כי מדובר בכשל טכני ברכב העומד בבסיס התאונה, וכי בחר לקחת אחריות על התוצאה מתוך עמדה ערכית ואמפתית כלפי המנוחה והנפגעים, בשל עצם היותו נהג הרכב שפגע בהם.

ניתן להבין את רצונו של המערער לתלות את התאונה הקשה בקיומו של כשל טכני, אולם אין כל בסיס לסברה זו. התאונה ארעה אך ורק בשל רשלנותו של המערער, הא ותו לא.

בגדר רשלנות נראה לנו כי מדובר ברשלנות גבוהה ביותר. בית משפט קמא, כאמור, סיווג אותה כרשלנות

בינונית עד גבוהה ולשיטתנו, ניתן היה להשמיט את המילה בינונית מתוך הסיווג הנ"ל.

רכב כבד שנוסע, חוצה קו מפריד וסוטה לנתיב נסיעה שבו אינו אמור להימצא ואשר בו מצויים באותה עת כלי רכב אחרים, מתרשל בכך באופן שקשה להעלות על הדעת חמור וקשה ממנו.

8. באשר למתחם הענישה -

סעיף 40ט(א) לתיקון 113 קובע כי: "בקביעת מתחם העונש ההולם... יתחשב בית המשפט בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע עבירה המפורטות להלן".

בין הנסיבות אותן מונה הסעיף הוא הנזק שנגרם מביצוע העבירה. הנזק וממדיו הווה מאז ומעולם רכיב דומיננטי בשיקולי הענישה, ותיקון 113 רק נתן גושפנקא למושכל יסוד. הנזק שנגרם מביצוע העבירה במקרה הנוכחי אינו טעון הבהרה. חיי אדם קופחו, משפחה שלמה נהרסה, 3 אנשים נוספים נפצעו קשה מאוד כאשר גם הנזק שנגרם למערער עצמו הוא בגדר הנזק שנגרם כתוצאה מן העבירה.

משכך, נראה לנו שיש ממש בטרוניה של המדינה על כך שבית משפט קמא קבע מתחם רחב מידי וכללי מידי והוא אינו משקף את נסיבות התאונה הנוכחית.

המדינה הפנתה אותנו לע"פ 26904-04-14 מדינת ישראל נ' זוהר (להלן: "**פרשת זוהר**"), פס"ד שניתן על-ידי מותב זה בתאריך 2.7.14. באותו ענין ובנסיבות שבודאי אינן עולות בחומרתן על נסיבות התיק הנוכחי, אמרנו כי מתחם הענישה צריך לעמוד על 12 עד 24 חודשי מאסר. אמרנו שם כי "מתחם זה משקף הן את מעשה העבירה בנסיבותיו והן את הענישה הנוהגת כפי שהיא באה לידי ביטוי בפסיקתם של בתי המשפט על כל ערכאותיהם". דברים שאמרנו שם יפים וביתר שאת גם למקרה הנוכחי. לעניינו: גם מתחם ענישה שנע בין 12 עד 24 חודש נוסה חסד עם מעשה העבירה בנסיבותיו באירוע הטרגי שבפינו.

ואף זאת כפי שאמרנו בפרשת זוהר: "**האמצעי הענישתי היחיד שאכן מעמיד את חיי האדם במרכז הוא המאסר**". לצערנו - אין אמצעי ענישה אחר הנותן ביטוי לקדושת החיים מלבד שלילת חירותו של הפוגע בחיי אדם.

9. מכאן למצבו של המערער הטענה שהפך להיות "שבר כלי", נכה במאת האחוזים שספק אם יוכל לשקם את חייו ולצידה הטענה כי המאסר יקשה עליו בשל נתוניו הפיזיים, עוד יותר מאשר על כל אדם אחר הנדרש לרצות עונש מאסר.

אנו מקבלים כי המערער אכן נכה במאת האחוזים. אנו מקבלים עוד שהמאסר יקשה עליו במיוחד. אנו אומרים בפה מלא כי אלמלא נתונים אלה הדעת נותנת כי היינו מחמירים בענישה אף מעבר למה שבדעתנו להטיל בשורה התחתונה. יחד עם זאת, הנכות של המערער ממדיו ומצבו הפיזי אינם יכולים להוות שיקול יחיד ואפילו לא השיקול הדומיננטי. הענישה צריכה, כאמור, בראש ובראשונה להילחם עם תופעת הקטל בדרכים, לתת

ביטוי לקדושת חיי אדם ולתת ביטוי לרשלנות הקשה שבה נהג המערער במקרה הנוכחי. בדומה לבית משפט קמא אף אנו מייחסים משקל לעובדה שמדובר בנהג רכב ציבורי שרמת הזהירות הנדרשת ממנו גדולה אף יותר לא רק כלפי הנוסעים עמו, אלא כלפי כל המשתמשים בדרך. חזקה על שירות בתי הסוהר כי ידע להתמודד עם נתוני הפיזיים של המערער ולתת להם את המענה ההולם.

סוף דבר

אין לנו ספק כי לצד השבר הנורא במשפחת פולג כאשר אם המשפחה נפטרה ואב המשפחה ספג את כל אותן פגיעות קשות וכן הפגיעה הקשה באופיר קניאס, גם עבור המערער מדובר בשבר שממנו ספק אם יצליח להשתקם. עדיין איננו סבורים כי הענישה שהטיל בית משפט קמא נותנת ביטוי מספיק לכך.

אנו מקבלים את ערעור המדינה ומעמידים את תקופת המאסר בתיק זה על 15 חודשי מאסר.

כפי שצינו לעיל, בתוך תקופה זו שוקללה נכותו של המערער כמו גם היותו ערכאת ערעור שאיננה נוהגת למצות את הדין עם משיבים.

יתר רכיבי הענישה, כפי שהטיל בית משפט קמא, יישארו בעינם.

ניתן והודע היום י"א כסלו
תשע"ה, 03/12/2014
במעמד הנוכחים.

דבורה ברלינר, נשיאה
אב"ד

ג'ורג קרא, ס"נ

מרים סוקולוב, שופטת